

**Pitanje za usmeni odgovor O-000083/2017
upućeno Komisiji**

članak 128

Maria Grapini, Olga Sehnalová, Lambert van Nistelrooij, José Inácio Faria, Dieter-Lebrecht Koch, Romana Tomc, Sirpa Pietikäinen, Salvatore Domenico Pogliese, Rosa Estaràs Ferragut, Julia Pitera, Barbara Kudrycka, Michał Boni, Heinz K. Becker, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Csaba Sógor, Emil Radev, Marek Plura, Biljana Borzan, Soledad Cabezón Ruiz, Monika Smolková, Janusz Zemke, Karoline Graswander-Hainz, Dietmar Köster, Viorica Dăncilă, Brando Benifei, Wajid Khan, Michela Giuffrida, Miltiadis Kyrkos, István Ujhelyi, Costas Mavrides, Catherine Stihler, Nicola Danti, Isabella De Monte, Doru-Claudian Frunzuliță, Jean-Paul Denantot, Dan Nica, Ioan Mircea Pașcu, Andi Cristea, Emilian Pavel, Julie Ward, Marc Tarabella, Helga Stevens, Jana Žitňanská, Ivo Vajgl, Norica Nicolai, António Marinho e Pinto, Igor Šoltes, Merja Kyllönen, Georgios Epitideios, Zoltán Balczó

Predmet: Skrbništvo nad osobama s intelektualnim poteškoćama

U EU živi otprilike 80 milijuna osoba s invaliditetom. Mnoge takve osobe, posebno osobe s intelektualnim ili psihosocijalnim poteškoćama, djelomično su ili u potpunosti lišene pravne sposobnosti te im je posljedično uskraćeno pravo da žive samostalno i donose odluke o svojim životima. Ti europski građani ne mogu birati gdje i s kime žele živjeti, ne mogu glasovati ni kandidirati se na izborima (uključujući i europske izbore), ne mogu se vjenčati i ne mogu potpisivati ugovore o radu. Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koju je ratificirala EU i gotovo sve njezine države članice, promiče se pristup utemeljen na ljudskim pravima i priznaje se da su sve osobe s invaliditetom nositelji prava te da trebaju ostvarivati svoju pravnu sposobnost na jednakoj osnovi s drugima. Taj pristup invaliditetu u velikoj mjeri utječe na zakonodavstvo o pravnoj sposobnosti i zahtijeva pomak sa zakonskog ovlašćivanja drugih osoba da donose odluke za osobe s invaliditetom (tzv. zamjensko odlučivanje) na održavanje osoba s invaliditetom u donošenju vlastitih odluka (tzv. odlučivanje uz podršku). Unatoč tome što su gotovo sve države članice EU-a ratificirale Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, pravni propisi u svakoj od njih i dalje omogućuju uskraćivanje pravne sposobnosti na temelju invaliditeta, što predstavlja diskriminaciju.

Ipak, postoje učinkoviti modeli donošenja odluka uz podršku i treba ih dalje razvijati radi pružanja odgovarajuće podrške koja svim ljudima omogućuje da donose odluke i ostvaruju svoja prava kao i svi drugi građani Europe. Godine 2015. napore Europske unije poduzete u tom području preispitao je Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom.

Prema izvješću Komisije o napretku Europske strategije o osobama s invaliditetom, međutim, vrlo malen napredak ostvaren je u pitanjima koja se odnose na pravnu sposobnost i prava EU-a.

Na koji se način uloga institucija EU-a može unaprijediti, u granicama njihovih nadležnosti u tom području, kako bi se države članice aktivnije potakle na promjenu pravnih propisa o pravnoj sposobnosti? Koje se mjere mogu poduzeti na razini EU-a kako bi se osiguralo da osobe kojima je uskraćena pravna sposobnost mogu u najvećoj mogućoj mjeri ostvarivati svoja prava u okviru europskog prava, uključujući pravo na glasovanje na predstojećim izborima za Europski parlament?

Podneseno: 31.10.2017

Prosljeđeno: 2.11.2017

Rok za odgovor: 9.11.2017